ПРИМУСОВА ДЕПОРТАЦІЯ АБО НАСИЛЬНИЦЬКЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ ДІТЕЙ, ЯК СКЛАДОВА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ

МАТВІЄНКО Ярина - студентка Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

ORCID ID: 0009-0005-6371-2616

КАНЦІР Володимир - доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та кримінального права Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», професор

ORCID ID: 0000-0002-3689-4697

DOI: https://doi.org/10.71404/EP.2025.2.19

Агресія Російської Федерації проти України, яка розпочалась у 2014 році і триває досі, є імперіалістичною, загарбницькою та спрямована не лише на захоплення території, а й на знищення української державності та національної ідентичності. Від початку вторгнення, на території України зафіксована величезна кількість фактів примусового переміщення громадян України, у тому числі дітей.

Примусова депортація дітей є одним із найбільш небезпечних та трагічних аспектів збройного конфлікту, особливо, коли йдеться про вторгнення Російської Федерації на територію України. Ця форма насильницького переміщення не лише порушує основні права та свободи дітей, визначені міжнародними конвенціями, але і повинна розглядатися як злочин проти людяності, який супроводжується систематичним знищенням народу України.

Саме існування випадків депортації дітей з України передбачає необхідність визнання та засудження таких діянь, як суттєвого порушення міжнародного права. У контексті сучасних міжнародних подій, проблема примусової депортації, насильницького переміщення українських дітей - є надзвичайно актуальною.

Ключові слова: злочини проти людяності, геноцид, примусова депортація, насильницьке переміщення, права дітей, національна ідентичність, кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Постановка проблеми

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України вражає своєю жорстокістю, безпощадністю та цинічністю весь цивілізований світ. Держава-агресор відверто ігнорує, порушує норми міжнародного права.

Насильницьке переміщення дітей – це заздалегідь спланований та систематичний злочин, який вчиняється з початку вторгнення РФ на територію України. Депортація українських дітей Російською Федерацією є безпрецедентним порушенням прав дітей у сфері сімейного життя, зокрема права на возз'єднання з сім'єю.

Депортація та примусове переміщення українських дітей є методом ліквідації національної самобутності, що необхідно розцінювати як акт геноциду українського народу.

Стан дослідження

Вагомий внесок у дослідженні проблеми геноциду, злочинів проти людяності, у тому числі, примусової депортації або насильницького переміщення Російською Федерацією українських дітей, внесли такі науковці, як: Д. Аканде, К. Амбос, О. Андру-

хів, М. Антонович, М. Бурак, В. Василенко, М. Гнатовський, Н. Дрьоміна-Волок, І. Заворотько, Н. Зелінська, О. Касинюк, І. Колотуха, А. Кориневич, А. Короткий, Д. Лубінець, В. Пилипенко, О. Потіха, А. Саух, І. Строкова, О. Яновський та інші.

Мета полягає в спробі дослідження окремих аспектів таких соціально негативних та суспільно небезпечних, злочинних діянь, як широкомасштабний або систематичний напад на цивільне населення, опосередком, зокрема, й насильницького переміщення населення, примусової депортації, як складової злочинів проти людяності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасне покоління дітей в Україні – це громадяни, які в майбутньому визначатимуть розвиток держави, як демократичної та правової. Таким чином, захист та розвиток дітей, підвищення рівня благополуччя, забезпечення, виховання та надання найкращих можливостей, має стати ключовим аспектом розвитку України.

Протягом усієї історії розвитку та становлення нашої держави, загарбники, які прагнули завоювати українські території, намагались позбавити народ майбутнього, шляхом винищення українських дітей. Ще починаючи з XIV сторіччя, українських дітей – християн змушували приймати іслам, а в подальшому формували із них загони яничар, що жорстоко спустошували українські землі. Трагічною є історія українських рекрутів XVIII-XIX сторіччя, яких російська імперія примусово мобілізувала на 25 років у своє військо, використовуючи їх не лише для агресивних війн, але й для придушення селянського опору.

Майже 80 років тому завершилася Друга світова війна, яка спричинила величезний занепад та руйнування в країнах Європи та по всьому світу. Нацистський режим призвів до загибелі і каліцтва мільйонів людей. Одним із жахливих злочинів нацизму було викрадення дітей на окупованих територіях, зокрема і в Україні, де майже сто тисяч малолітніх осіб стали жертвами цієї стратегії. Діти були об'єктом ідеологічного впливу з метою покращення арійської раси для здобуття світової влади.

Після закінчення Другої світової війни суспільство не тільки зуміло відбудувати зруйновані війною економіки але й досягло велетенських успіхів у технологічному, культурному та індустріальному розвитку. Людство, яке усі свої зусилля скерувало на повернення життя до мирного русла, сподівалося, що війни залишилися в минулому та страшні злочини проти людства більше не повторюватимуться.

З'явився новий «кровожерливий звір» – рашизм, який вміло використовує терористичні прийоми свого попередника – нацизму. Одним із найстрашніших злочинів рашизму є винищення українського народу в цілому та викрадення і русифікація українських дітей, зокрема.

Уже з перших днів війни з'явилася інформація про примусове вивезення громадян. За інформацією ООН, станом на початок 2025 року, кількість насильно депортованих Російською Федерацією українців складає понад 2,8 мільйона осіб [1].

Згідно з інформацією платформи «Діти війни», яка була створена Міністерством реінтеграції разом з Національним інформаційним бюро за дорученням Офісу Президента України, станом на лютий 2025 року кількість депортованих дітей становить 19 546 осіб [2]. Варто зазначити, що ці дані можуть бути не повністю точними через непрозорість у звітності та обмежений доступ до інформації, спричинені активними бойовими діями та тимчасовою окупацією частини території України.

Владні структури РФ намагаються перешкодити в отриманні доступу до даних про так звану «евакуацію» як для українських компетентних органів, так і для міжнародних організацій, таких як ЮНІСЕФ чи Міжнародний Комітет Червоного Хреста.

Дітей, які стали жертвами депортації, можна умовно поділити на декілька категорій: діти, які були перевезені до території Російської Федерації разом із своїми законними представниками (батьками, родичами, опікунами і т. д.); сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які вже мали такий статус до початку повномасштабного

вторгнення; діти з інвалідністю, які мають законних представників і перебували у закладах цілодобового догляду станом на 24 лютого 2022 року; сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які стали такими внаслідок дій Російської Федерації: батьки цих дітей загинули, не пройшли «фільтраційні табори» або були відокремлені від дітей через відсутність документів, що підтверджують батьківство [3].

На підставі аналізу тисяч випадків викрадення Російською Федерацією українських дітей, уповноважений Верховної Ради України із прав людини Дмитро Лубінець, визначив п'ять основних сценаріїв воєнних злочинів такого типу. А саме: примусове переміщення дітей, батьки яких були вбиті на тимчасово окупованих територіях; вилучення дітей з родин після позбавлення батьків батьківських прав за «законами» окупаційної влади; вилучення дітей під час фільтраційних процедур разом з їхніми батьками; створення непридатних умов для проживання та, внаслідок цього, примусове вивезення дітей на «оздоровлення»; цілеспрямоване вивезення дітей-вихованців з дитячих будинків у повному або частковому складі [4].

Згідно з Римським статутом Міжнародного кримінального суду, насильницька передача дітей з однієї людської групи до іншої вважається одним з елементів злочину геноциду. Геноцид визначається як систематичне знищення або примусове винищення групи людей з метою усунення їхньої ідентичності [5].

Важливо зазначити, що стосовно суміжного складу, чинна редакція статті 442 Кримінального кодексу України, яка встановлює відповідальність за геноцид, не повністю відповідає положенням статті 2 Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього та статті 6 Римського статуту. На відміну від міжнародних актів, національне законодавство України використовує термін «позбавлення життя» замість «вбивство», у визначенні геноциду; не згадує про таку форму вчинення геноциду, як «заподіяння психічного розладу членам цієї групи», яка визначається в міжнародних нормативно-правових актах; визначає формою геноциду «скорочення дітонародження або запобігання йому в цій групі» [6, с. 17].

22 жовтня 2024 року Президент України підписав Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього» [7]. Цей Закон спрямований на приведення положень національного кримінального законодавства у відповідність до норм Римського статуту Міжнародного Кримінального Суду. Одним із ключових змін, внесених цим Законом, є доповнення Розділу XX Кримінального кодексу України статтею 442-1 «Злочини проти людяності» [8].

Зазначеною статтею КК України передбачено відповідальність за умисні дії, що вчиняються в рамках широкомасштабного або систематичного нападу на цивільне населення:

1) переслідування будь-якої групи чи спільноти, яку можна ідентифікувати, тобто обмеження прав людини за політичними, расовими, національними, етнічними, культурними, релігійними, гендерними чи іншими ознаками дискримінації, що визнані міжнародним правом як неприпустимі;

2) депортація населення, тобто примусове та без законних підстав, передбачених міжнародним правом, переміщення (виселення) відповідної групи осіб з території, де вони законно перебували, на територію іншої держави;

3) насильницьке переміщення населення, тобто примусове та без законних підстав, передбачених міжнародним правом, переміщення (виселення) відповідної групи осіб з території, де вони законно перебували, до іншої місцевості в межах однієї держави;

4) зґвалтування, сексуальна експлуатація, примус до проституції, примусова вагітність, примусова стерилізація або інші форми сексуального насильства;

5) обернення в рабство або торгівля людьми;

6) насильницьке зникнення;

7) незаконне позбавлення волі;

8) катування;

9) інші умисні нелюдські діяння подібного характеру, які супроводжуються заподі-

янням сильних страждань, середньої тяжкості або тяжких тілесних ушкоджень чи серйозної шкоди психічному або фізичному здоров'ю [8].

Дослідник Тімоті Девід Снайдер висловив думку, що викрадення дітей і спроби асимілювати їх у чужій культурі є геноцидом відповідно до статті 2 Конвенції про геноцид 1948 року [9].

Міжнародне право звертає особливу увагу на захист дітей та їхніх прав, адже вони є найбільш вразливою групою в умовах збройних конфліктів. Базовими актами міжнародного права в цій сфері є, зокрема, Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини й основоположних свобод, Конвенція ООН про права дитини. У воєнний час надзвичайно важливим є міжнародне гуманітарне право, яке не лише забезпечує захист прав дітей, як частини цивільного населення, але й визначає спеціальні заходи для їхньої безпеки. Відповідно до Женевської конвенції 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій 1977 року, які регулюють захист цивільного населення під час міжнародних збройних конфліктів, забороняється напад на цивільних осіб, використання зброї з невибірковим впливом та невибіркові напади [10].

Спеціальні норми міжнародного гуманітарного права щодо захисту прав дітей містяться у статті 77 (заходи для захисту дітей) Додаткового протоколу до Женевських конвенцій, відповідно до якого діти користуються особливою повагою, їм забезпечуються захист і допомога, які потрібні з огляду на вік, а також захист від будь-якого роду непристойних посягань [10]. Спеціальні норми міжнародного гуманітарного права визначають заходи для захисту дітей під час евакуації, створення безпечних зон і місцевостей (статті 14, 17 та перша частина статті 24 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни, а також перша частини статті 70 та статті 78 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій 1977 року). Статтями 24-26 та другою частиною статті 50 Женевської конвенції, а також статтею 74 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій 1977 року, встановлено процедури для ідентифікації дітей та реєстрації їхніх сімейних зв'язків [11].

Згідно з Женевською конвенцією про захист цивільного населення під час війни, будь-яке примусове індивідуальне чи масове переселення або депортація осіб на територію окупанта чи будь-якої іншої держави, незалежно від мотивів, є категорично забороненими [12].

Умови повномасштабної війни часто призводять до порушень міжнародного гуманітарного права. Зокрема, спрощена процедура всиновлення, що діє зараз в РФ, та надання російського громадянства дітям-сиротам з України та контрольованих територій так званих «ДНР» і «ЛНР», а також дітям, позбавленим батьківської опіки, є одним з яскравих прикладів порушення міжнародного гуманітарного права.

Згідно з Конвенцією ООН про права дитини 1989 року, держави-учасниці зобов'язані гарантувати право дитини на збереження своєї індивідуальності, включаючи громадянство, ім'я та сімейні зв'язки і захищати від будь-якого протизаконного втручання. У разі, якщо дитина стає жертвою такого протизаконного втручання, держави-учасниці зобов'язані надавати їй необхідну допомогу та захист для найшвидшого відновлення її прав. Окрім цього, відповідно до норм Конвенції, держави-учасниці мають вживати заходів для протидії незаконному переміщенню та неповерненню дітей [13].

Офіс Генерального прокурора України працює над доведенням фактів насильницької «незаконної передачі дітей з однієї національної групи до іншої» з моменту окупації Криму та частин Луганської і Донецької областей росіянами у 2014 році. Національні органи досудового слідства, разом з ювенальними прокурорами та Міжнародним кримінальним судом, активно збирають докази всіх воєнних злочинів, здійснених РФ. Зокрема, нещодавно, Головне управління розвідки Міністерства оборони України (ГУР) надало суспільству переконливі докази масштабного порушення Російською Федерацією міжнародного гуманітарного права, а саме – незаконної депортації та насильницького переміщення українських дітей. На сайті «Війна та санкції» ГУР створе-

но окремий розділ «Викрадачі дітей», який містить деталізовані профілі понад 400 осіб, причетних до цих воєнних злочинів, включаючи посадових осіб, військових та представників так званих «гуманітарних організацій». Зібрана доказова база включає особисті дані, документи, фото- та відеоматеріали, та використовується під час проведення розслідувань і притягнення винних до відповідальності [14].

17 березня 2023 року, Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт В. Путіна і уповноваженої при президентові Російської Федерації з прав дитини М. Львової-Бєлової. Їх обвинувачують, поряд з іншими злочинами, у депортації дітей з окупованих територій України [15].

Парламентська асамблея Ради Європи 27 квітня 2023 року ухвалила резолюцію «Депортація та примусові переміщення українських дітей та інших цивільних осіб до Російської Федерації чи на тимчасово окуповані українські території: створити умови для їх безпечного повернення, припинити ці злочини та покарати винних» [16]. Ухвалена резолюція вперше в історії міжнародних документів розглядає можливість визнання факту геноциду, який здійснюється Російською Федерацією щодо депортації українських дітей. ПАРЄ рішуче засудила порушення російською владою зобов'язань за міжнародними гуманітарним правом. Ключовим висновком резолюції є визначення насильницької депортації українських дітей з наміром знищити їхню ідентичність такою, що повністю відповідає ознакам геноциду, визначених Конвенцією про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року [17].

У своєму звіті, опублікованому 4 травня 2023 року, Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) висвітлила порушення прав українських дітей та їх примусову депортацію, здійснену РФ. Цей звіт також є спеціальним міжнародним документом, присвяченим проблемі незаконного переміщення українських дітей Російською Федерацією [18].

Місія ОБСЄ вважає, що дії РФ щодо переселення українських дітей на контрольовані нею території або на територію Російської Федерації під час війни, суперечать нормам Конвенції про захист цивільного населення під час війни. Зокрема, ці дії ігнорують необхідність встановлення обов'язкових механізмів для відстеження депортованих дітей, повідомлення про їхнє місцезнаходження та сприяння їхній репатріації або поверненню до своїх сімей. Такі дії є порушенням Женевських Конвенцій, що ускладнює ситуацію та є обтяжуючою обставиною в доказуванні вини [18].

Більше того, Місія прийшла до висновку, що передача дітей без супроводу на усиновлення або застосування до них інших заходів асиміляції суперечить зобов'язанням, визначеним у Женевській Конвенції про захист цивільного населення під час війни. Зміна громадянства українських дітей порушує статтю 50(2) та не відповідає принципам, що підкреслюють важливість захисту єдності сім'ї та поваги до неї, встановленим у цій Конвенції. Сприяння перевихованню та постійній інтеграції українських дітей у російські родини служить підтвердженням факту, що ці діти є жертвами депортації, відповідно до статті 49 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни [18]. У звіті місії наголошено, що Російська Федерація не лише вчиняла дії, що суперечать інтересам депортованих дітей, але й порушувала їх права на ідентичність, сім'ю, об'єднання з родиною, освіту, доступ до інформації, відпочинок, участь у культурному житті та мистецтві, свободу думки, совісті і релігії, здоров'я, свободу і безпеку. Це порушення статей 3, 8, 9, 10, 12, 14, 17, 20, 21, 24, 28, 29, 31 і 37 (b) Конвенції ООН про права дитини [13].

У висновку Місії ОБСЄ зазначено, що практика примусового переміщення та/або депортації українських дітей на тимчасово окуповані території та на територію Російської Федерації може бути визнана як злочин проти людяності – депортація або примусове переміщення населення [18].

Висновки Звіту ОБСЄ можуть бути використані на національному та міжнародному рівнях для притягнення до відповідальності всіх осіб, причетних до виявлених злочинів, з метою покарання тих, хто безпосередньо

вчиняв подібні дії, а також держави-агресора – Російської Федерації.

Ухваленою резолюцією «Становище дітей в Україні» від 25 січня 2024 року, ПАРЄ закликала держави-члени, держави-спостерігачі, а також держави з парламентами спостерігачами, засудити російські воєнні злочини проти дітей України та визнати депортації, насильницькі переміщення українських дітей такими злочинами. Найважливішою метою резолюції є сприяння Україні в поверненні дітей до їхніх родин. У резолюції наголошено, що для досягнення поставленої мети Асамблея повинна використовувати весь можливий досвід дипломатії для допомоги українським дітям [19].

Чергова Парламентська асамблея Ради Європи від 30 січня 2025 року одноголосно ухвалила резолюцію «Європейське зобов'язання щодо справедливого та тривалого миру в Україні» у якій зазначила, що Російська Федерація, незважаючи на всі санкції та засудження від європейської спільноти, продовжує порушувати міжнародне право, у тому числі Статут ООН, шляхом продовження агресії, нападів на критичну інфраструктуру та цивільне населення, переміщення мільйонів людей, незаконну депортацію дітей, порушення прав людини, зокрема щодо населення на тимчасово окупованих територіях України та страти військовополонених. Асамблея закликає європейське співтовариство непохитно підтримувати Україну в її прагненні до справедливого миру та наголошує на важливості гарантій безпеки для України та притягнення до відповідальності всіх причетних до військових злочинів, здійснюваних Російською Федерацією [20].

Висновки

Примусова депортація дітей є одним із найбільш небезпечних та трагічних аспектів збройного конфлікту. Ця форма насильницького переміщення не лише порушує основні права та свободи дітей, визначені міжнародними конвенціями, але і розглядається як злочин проти людяності, які супроводжуються широкомасштабними або систематичними нападами на цивільне населення.

За результатами дослідження, можемо констатувати певну колізію між вітчизняним кримінальним законом та міжнародними актами, зокрема, у нововведеній статті 442-1 КК України, «примусова депортація або переміщення» трактується як «злочини проти людяності». Навпаки, у міжнародному праві такі суспільно небезпечні діяння відносяться до геноциду.

Порушуючи всі норми міжнародного гуманітарного права та права людини, примусова депортація українських дітей ставить під загрозу їх безпеку та добробут, порушує основні засади гуманізму та міжнародної співпраці, і саме тому вимагає негайного застосування міжнародних механізмів захисту прав дітей та притягнення винних до відповідальності.

Також, важливо звернути увагу на необхідність впровадження ефективних заходів для запобігання подібним порушенням у майбутньому та забезпечення належного захисту прав дітей в умовах конфлікту. Тільки шляхом об'єднаних зусиль міжнародної спільноти можна забезпечити безпеку та добробут дітей, які стали жертвами примусової депортації або насильницького переміщення.

Література

1. Ukraine Refugee Situation. URL: https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine

2. Платформа «Діти війни». URL: https://childrenofwar.gov.ua/

3. Депортація громадян України з території ведення активних бойових дій чи з тимчасово окупованої території України на територію Російської Федерації та Республіки Білорусь. Аналітичний звіт. URL: https://zmina.ua/wp-content/uploads/sites/2/2023/01/deportation_ukr.pdf

4. Лубінець Д. Викрадення українських дітей – це геноцид. URL: https://lb.ua/blog/dmytro_lubinets/554338_vikradennya_ukrainskih_ditey-tse.html

5. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду: Статут ООН від 17.07.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

6. Андрушко А. Проблемні питання кваліфікації геноциду в контексті російсько-української війни. *Законодавчі аспекти про-*

тидії особливо небезпечним злочинам в Україні: матеріали міжнародного науково-практичного круглого столу, м. Київ, 14–15 березня 2024 р. Київ: Алерта, 2024. 344 с.

7. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього: Закон України від 09.10.2024. № 4012-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4012-20#Text

8. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001. № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top

9. Timothy D. Snyder on Twitter, 1 June 2022. URL: https://x.com/TimothyDSnyder/status/1532116122559995904?t=eK-5CcOoxiuCGNO7U1s6pA&s=35

10. Додатковий протокол до Женевських конвенцій, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів: Протокол від 08.06.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

11. Заворотько І., Кориневич А., Короткий А. Діти під російським прицілом. URL: https://zn.ua/ukr/LAW/diti-pid-rosijskim-pritsilom.html

12. Конвенція про захист цивільного населення під час війни: Конвенція ООН від 12.08.1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

13. Конвенція про права дитини: Конвенція ООН від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

14. Війна та санкції. URL: https://war-sanctions.gur.gov.ua/

15. Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova. URL: https://www.icc-cpi.int/news/situation-ukraine-icc-judges-issue-arrest-warrants-against-vladimir-vladimirovich-putin-and

16. Deportations and forcible transfers of Ukrainian children and other civilians to the Russian Federation or to temporarily occupied Ukrainian territories: create conditions for their safe return, stop these crimes and punish the perpetrators: Resolution 2495 (2023). URL: https://pace.coe.int/en/files/31776/html

17. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього: Конвенція ООН від 09.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text

18. Звіт про порушення та недотримання міжнародного гуманітарного права та права прав людини, воєнні злочини та злочини проти людяності, пов'язані з примусовим переміщенням та/або депортацією українських дітей до Російської Федерації. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/0/1/546560_0.pdf

19. Situation of the children of Ukraine: Resolution 2529 (2024). URL: https://pace.coe.int/en/files/33348/html

20. European commitment to a just and lasting peace in Ukraine: Resolution 2588 (2025). URL: https://pace.coe.int/en/files/34153/html

SUMMARY

The aggression of the Russian Federation against Ukraine, which began in 2014 and continues to this day, is imperialistic, expansionist, and aimed not only at the seizure of territory but also at the destruction of Ukrainian statehood and national identity. Since the beginning of the invasion, a large number of cases of forced displacement of Ukrainian citizens, including children, have been recorded on the territory of Ukraine.

The forced deportation of children is one of the most dangerous and tragic aspects of the armed conflict, especially in the context of the Russian Federation's invasion of Ukraine. This form of forced displacement not only violates the fundamental rights and freedoms of children, as defined by international conventions, but must also be regarded as a crime against humanity, accompanied by the systematic destruction of the Ukrainian people.

The very existence of cases of child deportation from Ukraine necessitates the recognition and condemnation of such actions as significant violations of international law. In the context of current international events, the issue of forced deportation and violent displacement of Ukrainian children is extremely relevant.

Keywords: crimes against humanity, genocide, forced deportation, violent displacement, children's rights, national identity, criminal offenses against peace, the security of humanity, and international legal order.